

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 180 K
 mesečno 15
 za zased. ozemlje . . 300
 za inozemstvo . . . 520

Oglas za vsak mm višine
 stolpca (58 mm) . . 2 K
 mali oglas do 30 mm
 stolpca (58 mm) . . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/A
 Telefon št. 72

Upravišтво:

Sodna ulica št. 6
 Telefon št. 36

Račun kr. pošt. šek. urado
 šte. 11.842

Otvoritev ustavne debate v konstituantni

OREK IZVOLJEN ZA PODPRESEDNIKA KONSTITUANTE. — DEBATA O RUSKIH BEGUNCIH. — GOVOR MINISTRA TRIFKOVIČA. — IZJAVA SLS. — TAKTIKA NARODNEGA KLUBA.

Beograd, 14. aprila. (Izv.) Današnje sejo ustavotvorne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar. Po 10. uri dopoldne. Po izvršenih formalnostih so sledile interpelacije. Komunist Sime Marković je stavil na vlado upit glede podpiranja ruskih beguncu. V imenu vlade je odgovarjal Markoviću finančni minister dr. Kosta Kumanaudi, ki je izjavil, da je naša država izdala za ruske begunce od početka junija 1920 mesečno tri milijone dinarjev, torej dosedaj skupno 33 milijonov dinarjev. Na Markovičovo pripombo, da pomeni to razsipanje narodnega denarja, je Kumanaudi odgovoril, da ta denar nikakor ni izgubljen, ampak bo vrnjen naši državi takoj, kakor hitro se uredi razmere v Rusiji in kakor hitro postane Rusija država v evropskem smislu. Sicer pa je tako moralna kakor tudi materialna dolžnost naše države, da pomaga ruskim beguncem, ker nikdar ne smemo pozabiti, da je bila ravno bratska Rusija ona država, ki je prva pograbila za orožje, ko je nenasični sovražnik hotel uničiti tedanjo Srbijo in s tem preprečiti tudi ujedinjenje vsega naroda. Ministrov odgovor je sprejela zbornica z viharim odobravanjem na znanje.

Konstituenta je takoj nato prešla na dnevni red. Vrhila se je volitev tretjega podpredsednika. Oddanih je bilo skupno 211 glasov in so dobili: poslanec Ivan Urek, član Samostojne kmetijske stranke 149 glasov, klerikalec Anton Sušnik 28. Čedo Stanković 11, radikalce Vujičić 1 glas, eden pa je bil prazen. Izvoljen je torej za tretjega podpredsednika poslanec Ivan Urek.

Ker poročila imunitetnega in verifikacijskega odbora še niso dotisla, je prešla zbornica takoj na glavno točko dnevnega reda, na generalno debato o ustavnem načrtu. Prvi je govoril minister za konstituento, dr. Trifković, ki je v kratkih izjavah navedel vsjo zgodovino našega ujedinjenja. Izjavil je med drugim: Ko je kralj Peter I. 1903. zasedel srbski prestol, je bila tedanja ustava sprejeta še pred njegovim prihodom. Kralj Peter je sprejel vsa politična prava državljanov in uvedel sistem ustavne vladavine. Z njegovim prihodom se je pričel nevzdržno in z veliko energijo oni veliki pokret, ki je končal najprej z osvoboditvijo pod turškim jarmom ječečih Srbov in končno z ujedinjenjem vsega troimega naroda. Akopprav je bil naš narod razcepan na tri dele, vendar je vladala v njem živa zavest enotnosti, ki je tudi zmaga. Avstro-Ogrska, naš največji sovražnik, je samo čakala na ugodno priliko, da bi uničila za vedno malo Srbijo in z njo tudi jugoslovanski pokret. Načrt se ji ni posrečil: razpadla je ona in iz njenih

razvalin se je vzdignil ujedinjeni naš narod. Pokazalo se je, da kri ni voda. Kljub številnim neprijateljem smo sedaj že dve leti ujedinjeni in se vedno bolj krepimo. Naša naloga je, da si sedaj ustvarimo trdno ustavo, da bo zadovoljen ves narod. Čim večje nepravilnosti nam bodo delali drugi, tem večja mora biti naša energija za delo.

Minister Trifković se je bavil nato z delom v ustavnem odboru. Akopprav je po poslovniku določeno, da se mora ustavni načrt pretresati po oddelkih, vendar je kljub temu ustavni odbor šel tako daleč, da je dovolil razpravo o posameznih točkah in so bili sprejeti tudi mnogi predlogi opozicije. Zaradi tega se je lahko reče, da je ustavni načrt sporazumno delo vseh strank. Sprejet je bil po dolgi debati in vsebuje tudi socialno-ekonomski del, kar je novost, ki je ni poznala stara Srbija in je ne poznajo niti ostale evropske države. Ustavni odbor je deloval skrajno marljivo in liberalno in je sestavil zato tudi popolnoma svobodno ustavo, za katero more glasovati vsak resnični prijatelj našega ujedinjenega naroda in to tem bolj, ker garantira tako politična prava naroda kakor tudi občinsko, srezno in okrožno samoupravo.

Beograd, 14. aprila. (Izv.) Popoldanska seja skupščine je trajala pol ure. Govoril je samo socialist Ebin Kristan v smislu »odvojenega« misljenja socialistov k ustavi. Seja se nadaljuje jutri dopoldne ob 9. uri.

Beograd, 14. aprila. (Izv.) Klerikalna stranka trdi v svojem »odvojenem« misljenju, ki ga je predložila ustavotvorni skupščini, da so ustavni načrti večine protivi krški deklaraciji, adresi Narodnega vijeća in odgovoru protionaslednika regenta. Pravi, da se mora ustava sprejeti »brez majorizacije«, v nasprotnem slučaju, da bodo klerikalec sledili Narodnemu klubu.

Beograd, 14. aprila. (Izv.) Danes zjutraj so dospeli iz Zagreba člani Narodnega kluba, ker je njihov glavni odbor že sklenil nadaljnjo taktiko. Kakor znano, je bil Drinković demonstrativno zapustil eno zadnjih sej ustavnega odbora s pretjno, da odide iz Beograda in ne bo sodeloval nadalje pri ustavi. Radi tega se je mislilo, da bo Narodni klub započel z Radićevimi taktiko abstinence. Kakor pa doznava Vaš dopisnik, se udeležijo generalne debate imenom Narodnega kluba Šurmin, Drinković in Segvić, ki hočejo dokazati, da ustavni načrt večine ni delo sporazuma. Vendar še ni sklenjeno, ali se udeležijo Narodni klub ustavne razprave do konca, ampak bo morda prisostvoval samo prvim trem sejam, nadaljnjo zadržanje pa odvisi od situacije. Narodni klub očividno pričakuje Radićeve odločitve in se hoče po nji ravhati.

Sestava višjega šolskega sveta

Višji šolski svet za Slovenijo je sestavljen takole:

Predsednik: dr. Stanislav Bevk; **podpredsednik:** (še ni imenovan); **referenti:** dr. Ivan Karlin in doktor Stanko Majcen; **višji šolski nadzorniki:** dr. Leopold Poljanec (njegov namestnik: profesor Alojzij Tavčar), dr. Ivan Grafenauer, Engelbert Gangl in Fran Gabršček; **zastopnika veroučiteljev:** Ignacij Nadrah, Maksimilijan Vrabec, namestnika: dr. Gregor Pečjak, dr. Anton Medved; **zastopnika profesorjev:** dr. Josip Pipenbacher, Franc Voglar, namestnika: Franc Jeran, Franc Mravljak; **zastopniki učitelstva:** Luka Jelenc, Janja Miklavčičeva, Anton Guus, namestniki: Dragotin Humek, Martin Matko, Anton Hren; **zastopnik zdravstvenega odseka za Slovenijo:** dr. Ernest Majer, namestnik: dr. Ernest Dereani; **zastopnik staršev:** Engelbert Franchetti, namestnik: Franc Kavčič; **zastopnik poverjenstva za kmetijstvo:** (še ni imenovan, a kot smo informirani, bo imenovan učitelj Slapšak iz Trbovelj); **zastopnik poverjenstva za socialno skrb:** poverjenik Adolf Ribnikar, namestnik: Božidar Betriani.

POVISANJE INVALIDNIH DOKLAD.

Beograd, 14. aprila. (Izv.) V ministrstvu za socialno politiko je podpisana uredba o povišanju invalidskih doklad, ki stopi v veljavo s 1. aprilom.

LOTERIJA ZA SOKOLSKI DOM V NOVEM MESTU.

Beograd, 14. aprila. (Izv.) Ministrstvo poljoprivrede je dovolilo Sokolu v Novem mestu za zgradbo sokolskega doma

efektno loterijo z 200.000 srečkami po 4 K. Loterija pa mora biti dovršena do 1. avgusta 1921.

ADMINISTRATIVNI RAVNATELJ NARODNEGA GLEDALIŠČA.

Beograd, 14. aprila. (Izv.) Ministrstvo prosvete je imenovalo za administrativnega ravnatelja Narodnega gledališča v Ljubljani dosedanjega računskega revizenta deželne vlade g. I. Rusa.

Ultimat antante Avstriji

PROTI AGITACIJI ZA PRIKLJUČENJE K NEMCIJI. — PRED UKINJENJEM POMOŽNE AKCIJE. — TIROLSKA SE NE UKLONI.

Dunaj, 14. aprila. Francoski poslanik Lefevre-Pontalis je podal danes pri zveznem kancelarju dr. Mayrju po nalogu svoje vlade nastopno izjavo: Ako avstrijska vlada ne bo v stanu preprečiti gibanja, ki stremi v zvezi z Nemčijo, tedaj bo francoska vlada ukinita pomožne akcije za Avstrijo in reparacijska komisija se s svojimi pravicami popolnoma vzpostavi. Zastopniki angleške in italijanske vlade so se pridružili tej izjavi francoskega zastopnika s pripombo, da bi odstop Francije od pomožne akcije za Avstrijo pomenjal konec te akcije in vseh načrtov, ki so z njo v zvezi.

Dunaj, 14. aprila. (Izv.) Protestna nota francoske vlade proti vsakemu poskusu priključitve Avstrije k Nemčiji, je spravila avstrijsko vlado v skrajno mučen in neugoden položaj. Avstrijska vlada je že izjavila, da glasovanja v posameznih kronovinah ni smatrati kot kako merodajno glasovanje, ampak samo kot informacijo o

razpoloženju ljudstva. Vlada nima toliko moči, da bi preprečila glasovanje po raznih kronovinah, a še manj je upanja, da bi iste radi protesta zaveznikov opustile glasovanje, tako stoji danes dunajska vlada pred težko odločitvijo, katere najverjetnejši izhod bo: demisijska celokupne vlade.

Inomest, 14. aprila. (Izv.) Ob šestih zvečer so tukajšnji listi priobčili v posebnih izdajah ultimant antante, ki je povzročil največje razburjenje. Več tisoč oseb broječa množica se je zbrala pred deželno hišo, kjer je dr. Pembauer pozval Tirolce, naj odločno vztrajajo pri nameri, izvršiti ljudsko glasovanje. V imenu deželne vlade je dr. Steidle izjavil, da se deželna vlada ne bo umaknila grožnjam antante.

Listi priobčujejo proglase, ki velijo med drugim: »Sedaj ne moremo več nazaj. Ljudsko glasovanje se mora in se bo vršilo 24. maja.« Za jutri je sklicanih več zborovanj, ki bodo protestirala proti objavi antante.

Fašisti napadli Narodni dom pri Sv. Ivanu

SOKOLSKA TELOVADNICA OPUSTOŠENA. — (POROČILO NA 2. STRANI).

Naraščanje fašistovskega terorja v Italiji

POŽIGI NOVIH DELAVSKIH ZBORNIC. — UBOJ KOMUNISTIČNEGA PROFESORJA. — GENERALNI STRAJKI. — SPOPADI TUDI V RIMU.

Livorno, 14. aprila. (Izv.) Livornski fašisti so se vračali včeraj popoldne domov z neke kazenske ekspedicije. Prišli v Livorno, so se takoj podali v železničarski dom, kjer ima sedež krožek »Spartacus«. Hoteli so hišo razbiti, toda policija je bila takoj na mestu in je razbijanje preprečila. Zato so se za nekaj časa oddaljili, napravili obhod po mestu in se pozneje vrnili nad delavsko zbornico ter jo opustošili. Vodstvo delavskih organizacij se je takoj nato sestalo ter proglasilo generalni štrajk za vse delavce brez razlike. Štrajk traja do preklica. Mesto je kot izumrlo. Listi ne izhajajo.

Pisa, 14. aprila. (Izv.) Zaradi novinarskih polemik, ki jih je proti početju fašistov priobčeval profesor Cammeo, ravnatelj socialističnega lista »Ora nostra«, je zahtevalo tajništvo fašistov od profesorja pojasnila in zadoščenja. Ker so profesorja nato fašisti napadli s pestmi, se je Cammeo poslužil proti napadalcem samokresa. Fašisti so mu pa orožje izbili iz rok ter profesorja z njegovim lastnim orožjem ustrelili.

SPOPADI MED ITALIANSKIMI INVALIDI IN POLICIJO.

Rim, 14. aprila. (Izv.) Zaradi zasedbe železniških vodstev od strani vojnih invalidov je prišlo včeraj in danes v Rimu do burnih prizorov in spopadov s policijo. Bilo je več ljudi ranjenih. — Italijanska vlada je nato invalidom obljubila, da jih sprejme pet tisoč v železniško službo. (Glej tudi poročilo med Političnimi beležkami!)

OBNOVITEV POMORSKEGA PROMETA MED ITALIJO IN RUSIJO.

Rim, 14. aprila. (Izv.) Iz zanesljivih virov se doznava, da stopi italijanska vlada čim prej v dogovore z Rusijo zaradi obnovitve pomorskega prometa med obema državama.

SKORAJŠNJE IMENOVANJE REŠKRG ŠKOFA.

Rim, 14. aprila. (Izv.) Sedanji upravitelj rimske cerkve na Reki monsignor Constantini je prejel od rimske stolice obvestilo, da bo rimska kurija imenovala škofa za Reko močje že prej, nego bo imela reška država določene meje.

ITALIANSKI SOCIALISTI IN TRETJA INTERNACIONALA.

Rim, 14. aprila. (Izv.) Vodstvo socialistične stranke je na svoji zadnji seji razpravljalo o stališču stranke napram prihodnjemu kongresu tretje internacionale ter sklenilo, da se

kongresa udeležijo po gotovem številu odposlancev, ki bodo zastopali načelo, da se mora socialistični stranki dopustiti sodelovanje na kongresu.

USPEHI KMEČKE USTAJE V RUSIJI.

Poraz rdečih čet.

Beograd, 14. aprila. Presburo poroča iz Pariza: Po brzojavki iz Stockholma je nastala kmetijska vstaja proti boljševiškomu režimu v okrožjih Petropavlovsku in Kurganu. Železniški promet med osrednjo Rusijo in Sibirijo je prekinjen. Vrše se hudi boji med vstajni in boljševiški četami ob vsej prekosibirski železnici. Na čelu tega gibanja stoji general Bijelov, ki je bil prej v Kolčakovi vojski. Vstaja se je razširila na okrožji Tambov in Harkov in na del danskih kozakov. Boljševiki so poslali proti vstajšem dve diviziji, ki sta bili poraženi in razpršeni. Boljševiški list »Izvestija« priznava, da je to nova nevarnost za sovjetski režim. Nadalje se poroča, da imajo vstajši okoli 30 vojaških enot in da je med njimi najvažnejša in najmočnejša armada atamana Antonova, ki šteje do 30.000 borecev.

Popolen prelom na Angleškem

London, 14. aprila. Po dveh konferencah med ministrskim predsednikom in delegati železničarjev ter prometnih delavcev je izjavil Thomas, da se ne more pričakovati zopetna otvoritev pogajanj.

Rimska konferenca

Rim, 14. aprila. (Izv.) V palači Cighi se nadaljuje delo konference nasledstvenih držav. Včeraj se je konferenca bavila z vprašanjem odškodnin.

Rim, 14. aprila. (Izv.) Z ozirom na glasove, ki so se pojavili v časopisju, da o rimski konferenci nihče ne ve, kaj dela, pojasnjujejo uradna poročila, da je dosedanje delo konference tajno ter zgolj pripravljalnega značaja. Odločitve o vprašanih padejo na plenarnih sejah zastopnikov. Plenarne seje pa bodo začele šele čez teden dni.

Turški poraz v Anatoliji

POTEK DOSEDANJH BOJEV.

London, 14. aprila. (Izv.) Reuter poroča, da je položaj grške armade sledeči: severni del vojske se je v redu umaknil na sektor pri Brussi. Južna armada je zapustila Afium Karahissar in se je udrila vzhodno od Ousciaka.

Atene, 14. aprila. (Agence d'Athènes.) Po brzojavki iz Smirne so včeraj turške čete, broječe približno 30 tisoč mož, podpirane z mnogoštevilno konjenico in topništvom, napadle grške čete na fronti Afium - Kara Hissar in zlasti v odseku Telibumar. Napad, ki ga je vodil Kemal sam, se je popolnoma izjalovil sprčo močnega protinapada grških čet. Sovražnik se je moral umakniti in Grki so zajeli 6000 mož in 15 častnikov ter vplenili 5 topov in 12 strojníc.

Odmevi Hardingove poslanice

ZA IZSTOP ANGLIJE IZ ZVEZE NARODOV.

London, 14. aprila. (Reuter) »4 jutranjih listov sta pisala o Hardingovi poslanici doslej le »Daily Chronicle« in »Morning Post«. Daily Chron. z zadovoljnim post. Daily Chronicle z zadovoljstvom ugotavlja, da Harding ne zavira skupnih nagibov, iz katerih so se različne države borile proti Nemčiji, in da povdarja potrebo obnove in vzpostavitve. »Morning Post« se zavzema za izstop Anglije iz zveze narodov. List meni: Dejstvo, da so Zedinjene države odločno, da ne pristopijo k zvezi narodov pomenja za Anglijo nevarnost, ako ostane v tej zvezi. Zakaj podpirati bo morala močnejše sklepe zveze narodov, katerih Zedinjene države ne bodo hotele sprejeti in se bodo tako zapletle v spor z zvezo narodov, kar bi pomenilo tudi spor med Anglijo in Ameriko. Kakor se stvari sedaj razvijajo, bo služila zveza narodov preje za povod, kakor za preprečitev spora med narodi.

Pariz, 14. aprila. Glede na poslanico predsednika Hardinga ugotavljajo listi z zadovoljstvom, da nobena namerava predsednika ne nasprotuje interesom Francije in izražajo svojo posebno radost, da po slanicu naglašajo odgovornost Nemčije in potrebo reparacij.

Demisijska madža rske vlade

NOVO VLADO SESTAVI BETHLEN. — STARI KURZ OSTANE.

Budimpešta, 14. aprila. Državni upravnik Horthy je sprejel demisijsko celokupnega kabineta in je poveril sestavo nove vlade članu narodne skupščine, grofu Stefanu Bethlenu. Grof Bethlen je takoj uvedel pogajanja, ki so potrebna za sestavo novega kabineta. Pogajanja so imela uspeh. Grof Bethlen bo mogel državnemu upravniku že danes popoldne izročiti podrobne načrte, ki se nanašajo na sestavo kabineta; lastnoročna pisma bodo priobčena v jutrišnjem uradnem listu. Člani nove vlade bodo nato jutri dopoldne zapreženi v roke državnega upravnika. Vlada namerava nadaljevati svojo delovanje na dosedanje komisij-ski podlagi. Glavne smernice njene politike bodo iste, kakor dosedanjih vlad, namreč narodnost, krščanstvo in agrarni vprašanje.

Budimpešta, 14. aprila. (Izv.) Nova vlada bo že jutri dopoldne prisegla. Sestavljena bo takole: Predsedstvo grof St. Bethlen, ministr. za zunanje posle grof Nikolaj Banffy, notranje grof Ideon Raday, prehranjevalni minister postane dosedanji državni tajnik v tem ministrstvu Ivan Mayer. Ostali ministri so isti, kakor so bili v Telekijevem kabinetu. V ministrstvu za vero postane državni tajnik poslanec in reformirani duhovnik Stefan Kovacs, ki se smatra kot voditelj liberalne frakcije kmetijske stranke.

Fašistovski napad na Narodni dom pri Sv. Ivanu v Trstu

Trst, 14. aprila.

Današnja «Edinost» prinaša: V ponedeljek zvečer je skupina fašistov napadla gručo slovenskih fantov, ki so se vračali tiho pevaje proti domu. En mladenič je od udarcev padel v nezavest. Napad se je izvršil brez povišanja. Orožnikov ni bilo nikjer.

V torek zvečer je bilo opaziti ne navadno zbiranje tujih mladeničev v bližini Narodnega doma. V dvorani so ravnokar telovadili Sokoli. Nena-doma se prikaže tuj človek, se razgleda po dvorani, za njim vstopi par drugih tujcev, ki hitijo v oblačilnico. Na mah prerežeta znak dva rezka živčja. Fašisti, ki so čakali pred poslopjem in v zdoljnih gostilniških prostorih, vderejo v dvorano. Oboroženi so bili s samokresi, s palicami, okovanimi v železo in s pasjimi biči. Dvignili so rjoveč krik! «Smrt Slovence!» je odmevalo po dvorani. Slovenski fantje so ostali mirni. Fašisti se jim bližajo s samokresi. Telovadbe mora biti konec. Fantje se morajo takoj obleči in oditi iz telovadnice.

Izza rdečih kulis

Ruski list «Obščje Djele», ki izhaja v Parizu, prinaša sledeče informacije o položaju za mejami Rusije:

Iz poslednjih vesti iz Helsingfors o položaju v sovjetski Rusiji je razvidno, da kljub svojim ukrepom, ki jih sovjetska vlada izvaja po kronštatskem uporu še, vedno trajajo nemiri v centralni Rusiji. Središče nemirov je gubernija Tambov, odkoder se gibanje širi na vse strani. Gnezdo upornikov, mestice Saratov, se je zopet začelo pojavljati v poročilih sovjetskih komisarjev.

Boljševiška vojska je izmučena od neprestanega prestavljanja iz kraja v kraj, kjer se pojavljajo nemiri. Težkim bojem z uporniki pa je najbolj kriva pasivnost sovjetskih uradnikov, ki uradujejo počasi in komotno. Uporniki so posebno aktivni in podjetni v rajonih železniških prog. Zato je sovjetska vlada sedaj obrnila glavno pažnjo proti Kozlov-Voronjež-Liski-Millerovo, katero hoče temeljito očistiti. Dolgo so se namreč v tej pokrajini pojavljali in ponavljali atentati na vlake, mostove, postaje itd. Sovjetska vlada je zato poslala v te kraje osem divizij pehote in tri divizije konjenice.

V kotlini Doneca je prišlo do pravega upora zaradi lakote. Gibanje se je začelo v Juzovski, središču kovinske industrije v tem bazenu, ter se je razširilo na mesti Lugansk in Goslovka. Šele po težkih bojih se je boljševikom posrečilo, da so ta upor zatrli z velikimi žrtvami.

Kakšno je razpoloženje med delavci v Petrogradu in okolici, najlepše kažejo petrograjske «Krasnaje Gazete», ki piše: Zaman delavci vzemirajo in sabotirajo sovjetske oblasti. Moskvska vlada je dovolj močna, da prisili delavce k delu, če treba tudi brez kruha. Vlada bo brezobzirno uničila vsakogar, ki bi se upal ugovarjati zaradi hrane in kurjave. — Tako je turej sovjetska «skrb» za delavce!

Prod kratkim je centralni boljševiški komite izdal nov agrarni dekret. Dekret sicer ne vsebuje izrecno priznanja zasebne lastnine, toda velova, da se kmetom ne sme odvzemati zemlja, katero obdelujejo sami. Glasom tega dekreta ima vsak kmet pravico do tolike zemlje, kolikor je more obdelovati.

Vesti, ki so se zadnji čas pojavile v inozemstvu o denacionalizaciji tvornic

Fašisti preidejo k napadu. Vse, kar pride pod njihove železne droge, se razbije. Klavir, harmonij, stolice, šipe, svetilke, kulise, zavesa, vse je uničeno. Kdor je hotel zapustiti hišo, so ga pretepali s palicami in pasjimi biči. Narodni dom je bil kakor oblegan o fašistov.

Končno vstopita dva orožnika. Z lepo in pomirljivo besedo skušata prepričevati nasilne vdralce. Uničevalci tuje lastnine in nasilni napadalci bližnika so se polagoma vdali prijaznemu prigovarjanju.

Ko je nevarnost minila in je bilo vse zopet mirno, je pridrhal tovorni avtomobil stražarjev, da vzpostavi red. Vodja stražarjev si je ogledal dvorano in javil brozjavno svojim predstojnikom, da je nevarnost minila.

Ker je dal generalni civilni komisar predsedniku pol. društva «Edinost» pretekli teden zagotovilo, da se nam ni ničesar bati, je vsako zaupanje n-umestno.

Aretiran ni bil nihče.

in podjetij v Rusiji, so neresnične. To dementira ista «Krasnaja Gazeta», ki piše: Za nas velja samo dvoje: ali diktatura proletariata ali diktatura kapitala. Lenin se je izjavil za prvo, in zato ne more biti govora o kakšni denacionalizaciji podjetij, ki bi značila ponovno okrepitev pozicije lastnikov.

Boljševizem torej še vedno hodi svoja stara pota. Kar prihaja v svet poročil o reformah, so tako neznatne, da nimajo bistvenega pomena. Cilj takih vesti je samo varanje in zavajanje držav in narodov, da bi naselili vabam boljševiškega režima.

O priliki ceremonije povišanja častnikov neke ruske vojaške šole je Trocki izjavil: Momentano razpolagamo s 150 tisoč častniki. Naša vojna akademija se bo na spomlad prihodnjega leta lahko bavila z načrtom ofenzive proti Indiji in z revanšo proti Poljaki. — Boljševiške vojaške sile znašajo danes 25 armad. Od teh armad je 17 linjskih in 5 delavskih, 3 pa služijo za izpopolnjevanje. Vsaka sovjetska armada obtoži iz 94 divizij pešcev in iz 25 divizij konjenice. Sedaj se sestavljajo in ob-rožujejo tri nove armade.

Pomen angleškega rudarskega štrajka

BORBA ZA ANGLESKO PRVENSTVO NA SVETOVNEM TRGU.

Znana londonska «Morningpost» piše o gigantskem boju rudarjev med drugimi: Sedanjí štrajk traja nenavadno dolgo. Ni čuda! Sedaj se nima odločiti samo vprašanje med rudarskega delavstva, ampak odločiti se ima vprašanje, ali bo angleška industrija zmogla konkurirati z nemško? Lloyd George, ki je gotov prijatelj delavcev, je izjavil na zadnjem zborovanju v Londonu:

«Ako se ne znižajo cene premoga, ne bo izpodrinila Nemčija le našega premoga na svetovnem trgu, ampak tudi ostalo industrijo. Dokler bo morala plačevati naša železna in tekstilna industrija sedanje cene premoga, bodo naši železni in tekstilni pridelki tako dragi, da nas Nemčija z lahkoto izpodrine na svetovnem trgu. Še več: Nemčija pride s svojimi produkti v London in vsi bomo kupovali nemško blago, ker bo ceneje. Naše tovarne bodo ustavile obrat, ki je sedaj teži naše delavstvo, se bo podesetorilo in uboštvo bo zagospodarilo nad delavskim stanom.

Ali ni bolje, da rudarski delavci že na-

prej vidijo katastrofo kateri se neizbežno bližamo ako ne zmanjšamo produkcijskih stroškov ter da se že sedaj uvedejo nižje meze nego, da čakamo, da nas nemška industrija izpodrine v ino- in tuzemstvu? Potem se bomo dolga leta borili, predno vzpostavimo sedanje stanje. Momentavno so sicer meje Nemčije takorekoč zaprte in Nemčija ne more sedaj konkurirati z nami. Zopora nad Nemčijo pa bo prej ali slej dvignjena in naša industrija mora biti pripravljena, da bo v prosti konkurenci uničila nemškega veljivca. Vsi dobri Angleži naj pomagajo, da prepričamo javnost, delavce — podjetnika, da je treba produkcijske stroške zmanjšati ter iti s cenami navzdol. — V sedanjem gibanju angleških rudarjev ne gre torej le za vprašanje mezd, ampak bojuje se pravzaprav boj med angleško in nemško industrijo. —

Politične beležke

† Po vrsti se oglašajo častilci in oboževalci Prepeluhovega «Avtonomista»; prvi je bil Gosarjev «Novi Cas», ki je poklonil «borcu za slovenske tradicije» kar cel uvodnik in za-belil svojo ponedeljkovo številko iz izbornimi citati iz «Avtonomista», sledil je «Slovenec», ki tudi ni bil izbirčen v hvali in slavi, sedaj se je pa oglasila še mariborska «Straža», ta čast in dika slovenskega novinstva, in napisala slavošpev «novemu sobojeniku za avtonomno in nedeljivo Slovenijo». «Novi Cas», «Slovenec», «Straža» in Prepeluh z «Avtonomistom», res boljše reklame novi tednik ne potrebuje. Priporoča se sam po sebi.

† Protičev poraz. Iz Beograda poročajo: V vseh političnih krogih prevladuje danes mnenje, da je Protič v političnem življenju vsaj za sedaj odigral svojo vlogo. Radikalno novinstvo je deloma izrecno obsodilo postopanje Stojana Protiča, deloma (Samouprava) je pa molče prešla preko vsega in konstatiralo samo njegov izstop iz stranke. Krsta Civiarić piše v «Beogradskem dnevniku», da je Protič v našem političnem življenju nemogoč, kakor je nemogoč v sami radikalni stranki, ker je zagrešil take politične napake, da bi postale lahko usodepolne za radikalno stranko. Iz čisto osebnega sovraštva do Pribečevića je udinjal radikalno stranko klerikalcem in separatistom in je vodil besno borbo proti demokratski stranki ravno zato, ker je stala ta stranka odločno na stališču popolnega narodnega in državnega edinstva. Kaj je bilo po osvojenju naravnostne nego sama po sebi razumljiva zveza med demokratimi in radikali, da se utrdi naša državna ideja? Po Protičevi zaslugi pa je mesto take zveze med obema strankama prišlo do strastnega boja, s katerim so se koristili naši zunanji in notranji sovražniki. In tako se je moglo zgoditi, da so v naši mladi državi postali separatisti ministri, bore za edinstvo pa so preganjali, kot da so oni sovražniki države. Od ujedinjenja sem vodil je Protič nedostojno borbo proti Pašiću. Še-le ko je Pašić prišel iz Pariza in videl, kam vodi Protičevo delo, je prevzel sam vodstvo stranke, sestavil radikalno-demokratsko vlado in spravljal v našo politiko na pravo pot. Protič je postal ljubosumen na politično in osebno prijateljstvo med Pašićem in Pribečevićem, začel je rovariti, spletkariti, a doživel je žalosten konec, da je moral sedaj zapustiti tudi radikalno stranko.

† Giunta zopet na površju. Kdo se ne pomni zloglasnega advokata Giunta, ki je fašiste pozival, naj zažgejo in porušijo tržaški «Narodni dom», kar se je sedaj tudi zgodilo? Giunta je pozneje izginil za nekaj časa v ozadje, vsaj med fašisti je molčal. Toda volitve se bližajo in — evo, mož je zopet

tukaj! Te dni so se sotali v Pulju delagati fašistovskega društva. Razpravljali so o taktiki pri državnozbornih volitvah v Istri. Zborovanje je predsedoval advokat Giunta. Pa naj še k lo reče, da se našemu narodu onstran meje ne obetajo dobri in sladki časi!

† Italijanski vojni invalidi so te dni zasedli pisarne železniških vodstev v Rimu, Milanu, Turinu, Genovi in Firenzi. To so storili vsled obljube, ki jim jo je svoj čas dala vlada, in v kateri je bilo rečeno, da bodo invalidi nameščeni v državnih službah. Ker je vlada ostala samo pri obljubi, so invalidi sedaj segli po skrajnih sredstvih. Ko so zasedli železniška vodstva, so izjavili, da ostanejo v zasedenih prostorih tako dolgo, dokler se njihovo vprašanje ne reši. Železničarji so z invalidi solidarni.

† Pogreb E. Nathana. 12. t. m. so v Rimu pokopali Ernesta Nathana. Spreved je bil veličasten; za njim je šlo nešteto ljudstva in nad 100 korporacij z zastavami. Framasonski odposlanci so se spreveda udeležili polnoštevilno. Govorili so: župan mesta Rim, senatorja Rava in Mayer ter mnogo poslancev in drugih osebnosti.

† Seton Watson o vlogi male antante. Londonske «Times» objavljajo pismo znanega prijatelja našega naroda Setona Watsona, v katerem pravi pisec: Zapadne velesile so dokazale, da so si glede vprašanja Karla Habsburga na jasnem; s tem so pripomogle, da se Karlova avantura ponesrečila. Dobro je obenem pripomniti, da je prejšnja indiferentnost teh velesil napram madžarskemu problemu, posebno napram trianonski pogodbi, Karlu vlivala pogum. Tako se je zgodilo, da je bilo realni faktor, ki je odločil stvar in prsil Karla na povratek v Svico, solidarnost male antante in Italije, nikakor pa ne nota veleposlanikov v Parizu.

† Češkoslovaška in Gorenja Slezija. «Magdeburger Zeitung» poroča, da je doznala, da hoče Češkoslovaška antanti predlagati, naj se sedaj po gornješolskem plebiscitu mesto Hlucholazy odstopi Češkoslovaški. Če bo antanta ta predlog odklonila, ji bo bo praški kabinet predlagal, da se ji Hlucholazy odstopijo v zameno za del ozemlja o-

krog Jorika. V zvezi s tem se pričakujejo diplomatski koraki Češkoslovaške pri antanti in nemški vladi. — Hlucholazy so bogato mesto s veliko lesno industrijo ter so posebno znani kot zdravilišče.

† Poljska agitacija v Gornji Sleziji. Nemški listi poročajo iz gornješolske pokrajine, da so Poljaki povsed marljivo na delu, da bi kljub za njih neugodnemu izidu doseglji pridružitve plebiscitnega ozemlja k Poljaki. Poljski agitatorji hodijo od hiše do hiše in nabirajo podpise, s katerimi se izrekaajo Poljaki proti temu, da bi glasovalna cona pripadla Nemčiji. Prebivalstvo baje v velikem številu podpisuje te izjave. Poljska agitacija je posebno velika v industrijskem ozemlju, kjer prigrvarajo Poljaki uradnikom, da se morajo izjaviti za Poljsko, sicer bodo odpušteni iz službe, ker je odločitev o končnoveljavni pripadnosti teh krajev že padla.

† Rusko-poljski mir. Čiherin je objavil uradno izjavo, da ni bila med Rusijo in Poljsko sklenjena nobena tajna pogodba razen miru. Niti Rusiji, niti Poljska se nista obvezali, da ostane v slučaju rusko-litavskega ali poljsko-litavskega konflikta nevtralni.

† Oboroženi ruski zastopniki v Rimu. Člani ruskega zastopstva v Rimu so potom voditelja Vorovskega naprosili italijansko vlado, da jim dovoli nositi orožje, ker so doznali, da se nanje snujejo napadi od strani bele garde. Italijanska vlada jim je nošnje orožja dovolila.

† Nov proces zaradi umora grofa Tisze. Kakor znano, je bil grof Tisza prve dni po izbruhu revolucije leta 1918 umorjen od nekaterih vojakov, ki so prišli k njemu v stanovanje. Lani se je vršil proti morilecem kazenski proces, v katerem je madžarska justica pokazala vso svojo krvooločnost. Toda obsojenec zaradi Tiszovega umora se ji zdi premalo. Za to je te dni postavila pred sodišče še nekaj civilistov, ki bi jih rada spravila na vislice. V novem procesu sedita na zatožni klopi poleg drugih poslanec kmečko-demokratske stranke L. Fenyés in časnikar Keri. Oba sta obtožena, da sta s svojim delom vplivala na izvršilce umora grofa Tisze.

Domače vesti

Ljubljana, 14. aprila

* Izpremembe v državni službi. Provi-zorni vladni koncipist pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani Stanko Masić je dodeljen predsedništvu deželne vlade za Slovenijo. Dominik Dereani, konceptni praktikant pri okrajnem glavarstvu v Logatcu, je premeščen k okrajnemu glavarstvu v Litiji. — Višje deželno sodišče v Ljubljani je pravna praktikanta Arturja Mrevljeta in Leopolda Mastnaka v Celju imenovalo za avskultanta. — Janko Šuklje, računski revident pri knjigovodstvu deželne vlade, je dodeljen v službovanje pri zalogi šolskih knjig. — Imenovani so za višjega paznika pri okrožnem sodišču v Mariboru paznik Benedik Šerbelja; za strojnika pri okrožnem sodišču v Novem mestu paznik Valentin Kržišnik; za paznike pri dežel-nem sodišču v Ljubljani certifikatist Anton Bačnik, pomožni paznik Franc Klopčič in Ivan Stroj (vsi provizorno); za paznike pri okrožnem sodišču v Celju pomožni pazniki Alojzij Peščaj, Ivan Bann, Franc Kupec, Valentin Mak, Jakob Lednik, Franc Skale, Mihael Mak, certifikatista Anton Rijavec in Franc Močivnik (zadnja dva provizorno); za paznike pri okrožnem sodišču v Mariboru pomožna paznika Janez Vuzem, Vekoslav Poterč, invalida Franc Goltes, Ignacij Dolenc in certifikatist Martin Slaček (zadnji trije provizorno); za paznike pri okrožnem so-

dišču v Novem mestu pomožna paznika Ivan Cesar in Franc Radi, invalida Friderik Knafeljc in Anton Stine, certifikatista Anton Stimec in Ferdinand Hoischer (zadnji štirje provizorno); za paznici Nežika Bakše v Ljubljani in Longina Ogrižek v Novem mestu (obe provizorno).

* Užaljeni dr. Brejc. Povodom imenovanja dr. Baltiča za predsednika pokrajinske vlade za Slovenijo, objavilo je glasilo SLS. «Slovenec» uvodni članek, ki je vseboval napad najnižje vrste na osebo in čast novega predsednika, katerega je hotel predstaviti kot najnesposobnejšega uradnika pod božjim solncem. Tiste dni se je po Ljubljani takoj govorilo, da je napisal ta članek dr. Brejc. Ta se je pa radi tega čutil užaljenega in vložil takoj tožbo proti neznanemu piscu omenjenega notica in našem listu. Hotel je vedeti na vsak način pisca notice. V našem uredništvu se je vršila hišna preiskava, bili so zaslišani naši uredniki in celo tiskarniško osebje. Ker pa pisca ni mogel izslediti, tožil je našega odgovornega urednika radi užaljenja časti, ker je priobčil notico, v kateri se očita, da je dr. Brejc avtor

Prosveča

NARODNO GLEDALIŠČE.

Drama:

Petek, 15. aprila: Galsworthy: Borba. B. Sobota, 16. aprila: Kosec: Mrakovi. B. Nedelja, 17. aprila: Galsworthy: Borba. (Znižane cene.) Izven.

Ponedeljek, 18. aprila: Strindberg: Gospodilčna Julija; Braco: Don Pietro Caruso. Red A.

Opera:

Petek, 15. aprila: Ruski umetniški večer. Izven. Sobota, 16. aprila: Puccini: Tosca. E. Nedelja, 17. aprila: Parma: Zlatorog. Izv.

— Almanah jugoslovanskih žen. Naša pisateljica Zofka Kveder-Demetrović je izdala lep almanah, ki naj nam podaja nekaj pregled sedanjih jugoslovanskih pisateljic. «Almanah» je pravzaprav nadaljevanje «Jugoslovanske žene», ki je prenehala izhajati, ker je bilo med jugoslovanskim ženstvom premalo zanimanja zanjo. «Jugoslovanska žena» je bila prav lepa revija, ki je dostojno predstavljala kulturno delo naših žen pred svetom. Začela je izhajati med vojno ob času deklaracijskega gibanja pod naslovom «Ženski svet». Po prevratu se je spremenila v «Jugoslovansko ženo» — in zdaj imamo pred seboj almanah. «Jugoslovanska žena» je imela med Slovencami komaj 34 naročnic, dasi je prinašala stvari, ki so

bile tudi za naše žene važne. «Almanah» stane 30 kron in je želeli, da bi Slovenke posegle po njem. Naše bodo v njem zanimive stvari. Prof. Heneberg piše o Ani Vidović, jugoslovanski romantičarki, ki se je pojavila med lirici kot pesnica svoje dobe. Izidra Sekulićeva, znana srbska pisateljica, ima v almanahu sliko «Iz prošlosti», lep spomin na vojno. Mira Korčunda poroča o mednarodnem ženskem kongresu v Kristijanji. Marica Nadliško-viča piše o Trstu. Milica Janković je zastopana z nekaj aforizmi. Adela Milčinić razrešuje v «Neučitih pismih» moderen problem moža in žene. Marija Horvatin ima lepo sliko iz življenja ene iz tisočih. Tugomila piše v borbi žene, ki se bori za rešitev. Krasna pa so «Tužaljke», ki jih je napisala urednica sama. Korška, Triglav, Vipava, Snežnik, Postojna, Idrija, Trst, Gorica, Istra, Reka, Zader — vse to je prikazano nam v tako živi sliki in s tako toplim čustvom da bi naj ne bilo Slovenke, ki bi tega ne čitale. Zato priporočamo «Almanah».

— «Vesna» Meseca majnika začne izhajati nov ilustriran list «Vesna», ki bo posvečen našemu družinskemu in družabnemu življenju. «Vesna» bo mesečnik, kakor je bil bivši «Slovan», samo da bo bolj bogato ilustrirana; sodelovalci bodo sami domači slikarji in bo poleg lepote prinašala odstavke o naših domačih vezilih, o interjerju, o modi in sploh vse, kar zanima moderen svet. V tem oziru bo nadomestil vse tiste liste in bo po svoji znanosti najlepši salonski

list. Prinašal bo poročila iz drugih slovenskih dežel, iz Pariza in drugod. Zeleti je, da bi našel list dovolj odjemalcev med našim občinstvom, da bi mogel kot kulturna umetniška moderna revija vršiti svojo dolžnost v naši javnosti.

— Samoznaki slovenske stenografije, sestavljen profesor Adolf Robida. Cena 8 kron. Založil A. Janožič, Ljubljana, Florijanska ulica 14. Ta priročna žepna knjižica, ki obsega vse potrebne samoznake, je izšla v mali, zelo lepi in priklupni žepni obliki. Tiskana je fin papir. Avto-gram je prav mojstrsko dovršil profesor Osana. Knjižica se dobiva v vseh knjigarnah.

— Pomladanski koncert «Ljubljanskega Zvona» (v ponedeljek v Unionu) prinese skoro izključno nove, večinoma v narodnem duhu pisane pesmi, ki bodo v kratkem izdane in jih bodo rada prepevala pevska društva. Zanimale bodo posebne skladbe na narodnem besedilu iz Streklja.

— Vstopnice za koncert se dobe v Dolenčevi trafiki (Prešernova ulica). Preskrbite si jih pravočasno!

— Knjižnica grofov Zrinjskih. Društvo hrvatskega znanja je nameravalo o priliki 250letnice smrti Zrinjskega in Frankopana otvoriti rodbinsko knjižnico grofov Zrinjskih. Zal, da se nakana ni mogla uresničiti, ker se ta knjižnica nabaja še vedno v Badimpešti. Knjižnico je leta 1890 kupila hrvatska vlada ter jo poklonila zagrebškemu vseučilišču. Knjižnica obsega 528 zvezkov in 30 dra-gocenih rokopisov. Leta 1917. si je mad-

žarska akademija znanosti izposodila knjižnico ob priliki priveditve njene razstave. Vkljub ponovnim urgencam jo madžarska vlada doslej še ni vrnila. Treba bo menda odločnih korakov, da se dragocena knjižnica zopet vrne naši državi.

Tajnosti stare Ljubljane

Na stavbišču «Zadružne gospodarske banke» na Miklošičevi cesti nasproti hotela Union, so večraj popoldne zopet našli tri, zelo dobre ohranjene človeške okostnjake. Spravili so jih v muzej. Povodom teh izkopov so se začele po Ljubljani širiti pripovedke o «groznih tajnostih» nekdanje Ljubljane; govore o raznih tajnstvenih umorih, pripovedujejo, da so nekateri stari ljubljanski gostilničarji, kakor n. pr. oni v nekdanji Slonovi, sedaj Prešernovi ulici na mestu hiše, kjer je trgovina Ranth, zavijali raznim tujim trgovcem vratove in jih ropali. Stari Ljubljancje so rekli: «Vratove so jim štrav-fali!» Tudi o teh izkopanih okostnjakih govore, da so bili žrtve takih roparskih umorov.

Kakšna je bila Ljubljana, nekdanja in starodavna pred potresom na mestu, kjer stoji sedaj Union in na mestu stavbišča Gospodarske banke?... Sedanja Miklošičeva cesta je nastala šele po potresu na podlagi stavbenega regulacijskega načrta. Iz Marijanske trga je preje vodila mimo Frankiškanske cerkve do vogala kavarne

Union mala ozka zagatna ulica. Ob vogalu Uniona je potem zavila v sedanjo Frankiškansko ulico. Na vogalu kavarne Union je stala enonadstropna stara podrtja, nazvana «Piklova» hiša, v kateri je stanovala neka Fišerica, ki je zelo ljubila mačke in muce. Teh živali je bilo v hiši nešteto. V hišo je bila vžidana velika krogla iz francoskih časov. Na mestu, kjer stoji sedaj gostilna Stefan, je bila tudi gostilna. V hiši je bival in umrl, naš starina Valentin Vodnik. Sedanja Dalmatinova ulica je tvorila ozko «Dolgo ulico» nazvano tudi «barmhergerica», kjer je bila za njo proti justični palači bolnica z norišnico. Prostor med Pišovo hišo in Dolgo ulico so tvorili vr-tovi in njive. Po letu so se tam pasle tudi krave. Na mestu stavbišča Gospodarske banke je bil lep vrt, zasajen s španski bezgom.

Kako so prišli izkopani človeški okostnjaki na to stavbišče, bo pač ostala nedognana tajnost. Izključeno pa je, da bi bilo na tem mestu kako pokopališče. Zanimivo je dejstvo, da so bili okostnjaki pokriti z veliko kamnito ploščo. Pri kopanju temelja na stavbišču Ljubljanske kreditne banke so tudi našli človeško okostje. To izvira najbrže iz grobnice nekdanjih klarisnj. kajti na tem mestu je stal klarisinski samostan, pozneje šele je prišlo tja vojaško skladišče.

VSI NA DELO, DA REŠIMO BRATE!

...našemu odgovornemu uredniku, kate-
rega je zastopal dr. Klepec. Po predi-
tanju inkriminirane novice je ugotovil
dr. Klepec, da notica ne vsebuje ob-
jektivnega prestopka, ker se v isti
pripisuje zasebnemu tožitelju avtor-
stvo članka, ki je izšel v glasilu
stranke, med katere glavne in odgo-
vorne voditelje spada baš tudi pri-
vatni tožitelj. Zastopnik dr. Brejca dr.
Stanovnik je izjavil, da postoji ob-
jektivni prestop, ker se dr. Brejcu
očita avtorstvo infamnega
članka. S to svojo izjavo je zastop-
nik dr. Brejca priznal prvič, da je bil
članek proti Baltiču infamen in drugič,
da je dr. Brejce užaljen radi tega, ker
se pripisuje njemu, da je napisal ta
infamen članek. Ker je naš odgovorni
urednik izjavil, da notice ni bral, je
razglasil sodnik obsodbo, po kateri se
odgovorni urednik »Jutra« radi zane-
marjenja uredniške dolžnosti obsodi
na 60 kron globe. — Proces Brejce
contra »Jutra« je radi tega pomemben,
ker je bila v njem sodniško ugotov-
ljena infamna metoda glavnega gla-
sila SLS, katere voditelji se čutijo
žaljene na svoji osebi časti, če se jim
pripisuje avtorstvo na raznih »Sloven-
čevih« člankih!

* **Kmetijska družba.** Občni zbor
Kmetijske družbe za Slovenijo se vrši
dne 28. aprila in sicer za Kranjce v
dvorani hotela »Union«, za Stajerce
pa v dvorani Mestnega doma. Kranjci
volijo predsednika, II. podpredsednika
in 10 odbornikov, Stajerci in Prekmurci
in I. podpredsednika in 7 odbornikov,
oni iz bivše Koroške pa 1 odbornika.
Pravico udeležiti se običnega zbora in
glasovati na obnem zboru imajo de-
legati, izvoljeni v dobi od dne 30. ju-
nija pa do konca leta 1920.

* **Klerikalne volilne mahinacije.** Ker
niso mogli dobiti klerikalci v Mariboru
zadostnega števila kandidatov, oziro-
ma podpisov za volitve, so nekatere
kar sami vpisali in tudi falsificirali nje-
nove podpise. Tako izjavlja sedaj us-
njar z Loške ulice, Jakob Gabrovce,
da ni nikdar privoлил v kandidaturu na
klerikalni listi in da so klerikalci nje-
gov podpis falsificirali.

* **Resna beseda.** K notici, priobčeni v
včerajšnji številki, pod gornjim naslovom
smo prešli: Velik naroden skandal je, do
dopisujejo naše jugoslovanske tiskarice
z zunanji v tujem jeziku, a kaj poročate
k temu, da se v Ljubljani najde podjetje,
ki dopisuje s slovenskimi tiskaricami — ki
imajo slovenski službeni jezik — v nem-
škem jeziku? Taka slovenska tiskarica
je »Prometni zavod za prenos v Ljubljani«,
ki dopisuje ljubljanskim tiskaricam v nem-
škem jeziku.

* **Koroška gospodarska družba** v likvi-
daciji je po prijaznem posredovanju pred-
sednika deželne vlade gospoda dr. V.
Baltiča podarila deželni blaznici na
Studencu avtomatični klavir, za kar se
Zdravstveni odsek za Slovenijo v imenu
bolnikov najsrčneje zahvaljuje. Darilo je
tem bolj dobrodošlo, ker je ena važnih
nalog psihiatrije tudi ta, skrbeti za raz-
vedrilo bolnikov.

* **Volilni sestanek Gospodarskega dru-
štva JDS v Spodnji Šiški** se vrši v petek
dne 15. aprila zvečer ob 8. uri v gostilni
pri »Ferliju«. Jernejeva cesta. Na sestan-
ku poroča g. dr. Dinko Puc. Udeležiti
dolžnost.

* **Klub »Soča«** naznanja svojim članom
in prijateljem, da predava v soboto dne
16. t. m. ob pol devetih zvečer v restav-
raciji pri »Zlatorogu« prof. dr. Čadež
»O našem nebu«.

* **I. splošno društvo jugoslovanskih
vpokojevcv** s sedežem v Ljubljani, vabi
vpokojence in v pokoj namenjene na
ustanovni občni zbor svoje po-
družnice, ki se bo vršil dne 24. aprila
1921. ob deseti uri v Narodnem domu v
Mariboru. Dnevni red: I. Pozdrav zastop-
nikov društva iz Ljubljane. II. Volitev
predsedstva podružnice Maribor. III. Pred-
logi in sklepi.

* **Pravoslavna cerkev v Ljubljani.**
V Ljubljani se je ustanovila pravo-
slavna cerkvena občina, katere pred-
sednik je zdravnik Pavel Avramovič.
Pravoslavna cerkvena občina name-
rava zgraditi v Ljubljani lastno cer-
kev.

* **Dar. Namesto venca za umrlem pis-
pomož. uradniku Alojziju Mahničju** je da-
rovalo uradništvo državne uprave in
Ljubljani Jugoslovanski Matici znesek
100 kron.

* **Opozarjamo na današnji oglas** tvrde
Ivo Premrl.

* **Pojetne uradne ure pri poštah** ura-
dijo v Sloveniji. Od 1. aprila t. l. uradu-
je pri poštah uradi, ki so imeli za zim-
sko dobo skróene uradne ure, zopet 8 ur,
oziroma manjši uradi 6 ur na dan. Urad-
ne ure so določene po dohodu in odhodu
pošte in so razvidne pri vsakem uradu
iz razglasa v prostoru za stranke.

* **Se en velik gozdni požar na Gorenj-
kem.** Z Jesenic nam poročajo o novem
gozdnom požaru, ki je nastal minulo ne-
deljo dne 10. t. m. na 1516 m visoki Kapi
pri Ratečah. Vrh leži na demarkacijski
črti. Požar je uničil tekom kratkega ča-
sa velik gozdni kompleks. Vseled požara
imajo občutno škodo naslednji posestni-
ki: Urška Kerštin in Janez Eriah vsak po
10.000 kron in Janez Petrič 6.000 kron.
Celokupna škoda znaša tedaj 56.000 K.
Prvi je zapazil požar posestnik Kuri. Do-
mačin iz Rateč in gasilno društvo so po-
žar pogasili. Kdo je bil požigalec, se ne
da dognati. Domnevaajo, da so to bili nai-

...markacijski črti, ali pa pastirji, ki so to
nedeljo na Kapi pasli ovce in koze.

* **Državna posredovalnica** za delo. Pri
vseh podružnicah državne posredovalnice
za delo v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in
Murski Soboti je iskalo v preteklem ted-
nu od 3. do 9. aprila t. l. dela 216 moških
in 68 ženskih delavskih moči. Delodajalci
so pa iskali 172 moških in 83 ženskih
delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo
124. Dela iščejo: pisarniške moči,
kovinarji, peki, mlinarji, mesarji, nata-
karji, natakarice, hotelske sobarice,
strojnik, kurjači, krojači, čevljarji, dni-
narji, dinarice, poljedelski delavci, de-
lavke, bolnišni strožnica, vlagalka, pro-
dajalke, trgovski pomočniki, služkinje,
kuharice, vajenci, vajenke itd. V delo
se sprejmejo: opekarji, blapci, polje-
delski delavci, dekle, viničarji, usnarji,
čevljarji, mizarji, kovači, starejša hotel-
ska sobarica, šivilje, vzgojiteljice, slu-
žkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

* **Stoletnica Napoleona.** Dosele se je
malo govorilo in pisalo o proslavi sto-
letnice Napoleonove. Sedaj pa se priprav-
ljajo v Parizu velike svečanosti. Sestavil
se je odbor odličnih osebnosti, ki priprav-
ljajo svečano manifestacijo. Dne 28. t. m.
se priredi prikrat v Trocaderu D'Espa-
guesova »Agonija orla«. Predstavi bo pri-
sostvoval tudi predsednik republike
Millerand. Dne 4. maja bo v Notre Dame
velika religiozna svečanost. O Napoleonu
bo govoril neki vojni kurat, ki je bil v
svetovni vojni enajstkrat odlikovan z
vojnim križcem. Orkester bo izvajal Ber-
liozovo simfonijo. Istega dne bo slavnost-
na seja v Sorbonni, dne 5. maja pa vo-
jaška parada pod Arc de Triomphe. Tu-
di v raznih departementih se pripravljajo
velike svečanosti, zlasti na Korziki. Na
otok Sv. Helene, kjer je Napoleon umrl,
se odpošlje posebna deputacija.

* **Češkoslovaško-jugoslovanska liga.**
Kakor se iz Prage poroča, se je v torek
zvečer vršila v stari zgodovinski dvorani
Staromestne Radnice ustanovna skup-
ščina češkoslovaško-jugoslovanske lige,
kateri so prisostvovali zastopniki vseh
čeških, pol. smeri in zastopniki umet-
nosti in znanosti. Navzoči so bili med
drugimi praški župan dr. Baxa, poslanik
Hribar, polkovnik Popović, generalni
konzul Vuković, predsedniki narodne
skupščine, narodnega sveta, češke obce
sokolske, mnogo senatorjev, poslancev
itd. Skupščina je otvoril župan dr. Baxa,
nakar so govorili pisatelj Jaroslav Kva-
pil, poslanik Hribar in v imenu Slova-
kov dr. Hodža, nadalje Prokupek v imenu na-
rodnega sveta in prof. Dvorsky. Vsi go-
vorniki so naglašali namen lige, to je po-
globljenje zavesti enotnosti ciljev in u-
sode obeh narodov, enotnosti duše in
srca, ki bosta nadomestili zemljepisni ko-
ridor med obema narodoma. Pozdravne
brzojavke so poslali ljubljanski župan
dr. Tavčar, splitski župan dr. Tartaglia,
češkoslovaška komisija v Zagrebu, ured-
ništvo »Riječi« v Zagrebu, »Nove Dobe«
in »Života« v Splitu, senator Klofač, iz-
vrševalni odbor češkoslovaške socialno-
demokratske stranke in mnogoštevilna
slovenska društva na Češkem. Za pred-
sednika lige je bil izvoljen župan dr. Baxa,
za podpredsednika pa častni konzul Ro-
ko Bradanović in vseučilišni profesor
dr. Viktor Dvorsky. Na Češkem se je
ustanovilo že devet sekcij lige. Poslanik
Hribar je naznanil, da se slika liga
ustanovi tudi v Jugoslaviji.

* **Poletni čas se letos ne obnovi.** Ka-
kor poroča zagrebška »Riječ«, se poletni
čas v naši državi letos ne bo obnovil.
Ta vojna navada se je že v raznih drža-
vah odpravila, ker se je pokazalo, da
izprememba časa nikakor ne odgovarja
koristi, katero se je od te izpremembe
pričakovalo.

* **General Milčič komandant v Skoplju.**
Dosedanji delegat centralne vlade pri
pokrajinski vladi v Splitu general Ljuba
Milčič odhaja v Skopje, kjer je imeno-
van za komandanta armijske oblasti.
General Milčič je fignral dve leti kot
vladni delegat v Splitu.

* **Smrt ruskega polkovnika.** V Sara-
jevu je pretečeni četrtek vsled kapi ne-
nadoma umrl ruski polkovnik Vladimir
Ivanovič Seljickij, profesor na tam-
kajšnji ruski kadetski šoli. Dosegel je
starost 46 let. Pogreba se je v soboto
udeležil ves sarajevski oficirski zbor in
sarajevska ruska kolonija.

* **Doplačilo za luksuzne vlake.** Mini-
strstvo sračaraja razglasa: Od dne 1.
maja t. l. bo za vse luksuzne vlake, to je
za vlake, ki so sestavljeni iz spalnih in
jedilnih ter luksuznih voz ali iz voz I.
razreda, doplačati razen redne voznine še
dodatke 25 odstotkov, in sicer tako za
vožnjo potnikov, kakor tudi za prevoz
prtljage.

* **Za potovanje iz Italije v Jugoslavijo**
se ne pobira pri nas nobena taksa, ako
ima stranka vizum našega zastopništva v
inozemstvu za prihod in povratek. Ako
ima pa stranka vizum samo za prihod v
našo državo, plača za vizum za odhodi
tako 10 italijanskih lir v papirju po kur-
zu.

* **Mariborski uradniški menzi** je bil
na zadnji seji mariborskega mestnega
sossveta na predlog demokratov odpu-
ščen ves dolg pri mestni občini. Za
predlog so po daljši debati glasovali
tudi zastopniki ostalih strank.

* **Pri zdravilišču v Rogški Slatini** je
razpisano mesto ravnatelja. Prošnje je
vložiti do dne 24. t. m. pri poverjenstvu
za javna dela v Ljubljani. Podrobnosti
so razvidne iz razpisa v »Uradnem listu«
št. 38 z dne 14. aprila.

* **Umrl je v vojni domu v Ro-
gaški Slatini dne 12. t. m. vojni invalid**
Miroslav Dittmajer, rodom iz Rdečega bre-
ga pri Sv. Lovrenču nad Mariborom.
Pokojnik je bil v vsakem oziru vzgleden
mladenik. N. v. p.

* **Čigav je klobuk?** Mlinar Marija je
našla ob državni cesti proti Vižmarjem
temnosiv moški klobuk. Čigav je?

* **Okrađeni dijak Babnik!** Pred dnevi
smo javili, da je bil dijak Babnik iz Zgor-
nje Šiške pri grabljenju stole v gozdu pri
»Mostecu« pod Rožnikom okrađeni in da
mu je neki mlad fantek odnesel suknjič,
zimsko suknjo, telovnik in samovozni-
ko. To izveste ljubljanske policije pa teme-
lji na napačnih informacijah. Glasom se-
znama policijskega ravnateljstva z dne 2.
4. t. l. so bile to stvari najdene in policijs-
skemu ravnateljstvu izročene še isti dan.
Dijak K. nam je sedaj sporočil, da je on
te stvari našel in po polurnem čakanju na
licu mesta odnesel na policijo. Detektiv
se zastoj mučijo izslediti tatu.

* **Karijera Bajerskega Matevžka.** Ba-
jerski »Matevžek« ali drugače Avsec
Matko, pristojen v občino Stari trg pri
Rakeku, je začel po končani vojni kari-
jero verzičnika in izvorničarja. Vedno je
bil na poti med Trstom in Ljubljano. Iz-
dajal se je za »veletrogovca«, in bil je res
premeten veleverzičnik, ki pa je imel, ka-
kor vedno verzičnikov, v zadnjem času
silovito smolo. Zateči se je moral k me-
todam, ki pridejo kmalu v kolizijo s ka-
zenskim paragrafom. Po Dolenjskem, zla-
sti okoli Metlike in drugod je več ljudi
opeharil za večje vsote in sedaj ga išče
ljubljansko deželno sodišče. V Ljubljani
je stanoval »Matevžek« v nekem hotelu.
Na vratih je imel bleščeč napis: »vele-
trogovce«.

* **Tatvina denarja.** Višnjegorčanki Boh
Ani je nekdo v Putrihovi gostilni na Do-
lenjski cesti izmaknil denarnico z 1200
kronami.

* **Negoda.** Posestnikov sin, 12letni Ja-
nez Klobič iz Zlatega polja pri Kamni-
ku je gnal kobilu na vodo. Kobila se mu
je splasila in Klobič je tako nesrečno
padel na tla, da si je zlomil nogo v des-
nem stegnu. Takoj so ga pripeljali v ljub-
ljansko bolnico.

* **Okuževalec.** Pred mariborskim okro-
žnim sodiščem se je te dni zagovarjal neki
gostilničar radi spolnega okuženja več
oseb. Obsojen je bil na šest mesecev za-
pora.

Habsburgovi načrti

Izjave razkralja o velikonočni avan-
turi.

Dopisnik pariškega »Excelsiorja« je
imel razgovor z bivšim cesarjem in
kraljem Karlom, ki je dejal, da ne bo
nikoli pozabil veselja, ki je žarelo na
obrazih prebivalstva, ko je prišel na
Madžarsko, pa tudi ne solz, ki jih je
videl, ko je je odpotoval. Na vpraša-
nje, kake obveze napram svojem narodu
je prevzel, je odgovoril, da obstajajo
med njim in njegovim narodom močne
vezi, ki se ne dajo raztrgati, dasi to
hočejo storiti najzlobnejše sile. »Naj
udarijo — je vzkliknil Karl — sovra-
žniki, kamor hočejo, vezi, ki me spa-
jajo z mojim narodom ne morejo pre-
trgati.«

Na vprašanje dopisnikovo, ali je res,
da je dejal Horthyju pri svojem priho-
du na Madžarsko: »Ne ustrašite se po-
sledic! Francija je za menoj!« je cesar
odgovoril, da nikoli ne bi rekel teh be-
sed; pri tem pa se je prvič, in sicer zelo
pomenljivo nasmehnil. Dopisnik je v-
prašal Karla, kdaj bo prišla ura, ki jo
predvideva mala armija, da bo Osred-
nja Evropa zgubila ravnotežje. Cesar
Karl na to ni odgovoril. Na ponovno
vprašanje je dejal: »Jaz nisem imperi-
alist.«

Novinar je vprašal dalje, kako polit-
iko bi vodil pri svojem eventualnem
povratku v Budimpešto. Izjavil je:
»Dobro veste, da tega ne morem po-
vedati. Vi tudi veste, v kakem polo-
žaju se nahajam v Švici. Postavili me
bodo pred vrata, zakaj povedal sem že
preveč.« Nato je nadaljeval: »Danes
zjutraj sem slišal, da mi pripisujejo
razne izjave, ki sem jih baje podal.
Med drugim pravijo, da sem dejal, da
se dežele, ki so nekdanj tvorile monar-
hije, odtegujejo nemškemu vplivu in
da se obračajo k Italiji. To je nezmi-
sel.« — »In Avstrija?«, je vprašal ča-
snikar. Karel je nadaljeval: »Avstrija
mi trga srce. Je pa še ena stvar, o
kateri bi rad izpregovoril par besedi.
Moja domovina je začela izgubljati av-
strijski značaj. Zelo hvaležen bi Vam
bil, ako bi hoteli apelirati na veliko-
srčnost in pravičnost Francije v korist
nasledstvenih držav moje monarhije.«

Časnikar sklepa iz vsega razgovora
z bivšim cesarjem, da se je Karel po-
vrnil v Švico z gotovimi načrti. V Ma-
džarski bo v kratkem parlament raz-
stavljajo več fakičnega stanja v de-
želi. Razpisane bodo nove volitve, ka-
kor na Grškem: za kralja ali proti nje-
mu. Nobeno drugo vprašanje ne pride
tukaj v poštev. Računajo s tem, da
bodo Karlstij prišli na površje in do
vlade. Kraljica Zita bo največja volil-
ka. Volitve bodo kralju prinesle sijaj-
no zmago. Potem bo stopil Habsburg
pred veliko antanto: »Konstantin se
je povrnil domov pod enakimi pogoji.
Jaz se ravno tako vračam.« Mali antan-
ti pa bo dejal: »Sedaj na midva!«

Gospodarstvo

O VZGOJI OBRTNEGA IN TRGOV-
SKEGA NARAŠČAJA NA HRVAT-
SKEM.

(Poročilo o delovanju
»Hrvatskega Radiša«.)

Iz poročila o letošnji skupščini dru-
štva »Hrv. Radiša« v Zagrebu je raz-
vidno, da koraka »Hrvatski Radiša«
z vedno večjim poletom udejstvovanju
svojih ciljev, to je odgoji trgovskega
in obrtnega naraščaja in širjenju ve-
selja do dela. To društvo so ustanovili
in vodijo obrtniki in privatniki,
ki se brigajo za vzgojo obrtniškega
stanu. Že danes je »Hrv. Radiša« naj-
lepše sistematično zasnovana in naj-
uglednejša trgovska in obrtna organi-
zacija vzgoje, dela in inicijative v
državi. Ogromni napredek v tako krat-
ki dobi vzbuja pozornost v vseh jugo-
slovanskih trgovskih in obrtnih kro-
gih. Društvo je imelo leta 1918. samo
1103 člane, danes jih šteje 5500. Dru-
štvena imovina je znašala leta 1918.
okrog 98.000 K, letos pa že 1.935.527
K. Društvo je priredilo preteklo leto
v Zagrebu in provinci 55 sestankov,
anket, predavanj in konferenc.

Celokupno delo »Hrv. Radiša« se
deli približno sledeče: a) skrb za na-
meščanje in nadaljno vzgojo obrtniške
in trgovske omladine; b) podpora za-
četnikom, trgovcem in obrtnikom; c)
propaganda potom predavanj, anket,
izložb itd. d) organizatorno delo dru-
štva; e) pridobivanje sredstev za bo-
doče delo in za razvoj društvenega de-
lovanja.

Društvo je namestilo v zadnjih dveh
letih 1148 dečkov-vajencev v različne
obrti in je potem skrbelo za nje s tem,
da je vodilo evidenco o teh vajencih,
da je dopisovalo z mojstri in jim da-
jalo potrebne nasvete, da je stalo v
zvezi s stariši gojencev, s poverjeništv
in delovnimi odbori in pomagalo z na-
sveti, priporočili, kreditom itd. Poro-
čali smo že, da dela društvo z naj-
večjo žilavostjo za ustanovitev in
gradbo »Radišinega Doma«. Obenem
je stopilo s sokolskimi društvi v stik
in jih naprosilo, da prevzamejo vajence
in gojence v svoje vrste, da jih vzga-
jajo v narodni zavesti, v disciplini,
ter da podpirajo njih telesni razvoj.
Sokolska društva so se radevolje od-
zvala prošnji in tako televadi pri Za-
grebškem Sokolu že nad 100 vajencev,
ki jih je »Radiša« tjakaj dirigiral.

Propagandi dela je bilo posvečeno
preteklo leto mnogo anket, sestankov
in predavanj, ki jim je bila glavna
tema: organizacija dela na vseh poljih
Po vzorcu Masarykove akademije de-
la vodi »Radiša« boj nedelu, nesmotre-
nemu delu in nepoštenemu delu.

Organizacija društva je danes tako
daleč izvedena, da šteje poleg central-
nega društva v Zagrebu še tri po-
družnice v Sarajevu, Bjelovaru in
Gospiću, potem 28 delovnih odborov
in 149 poverjeništev.

»Radiša« se dobro zaveda, da je
treba za odvajanje novih možnosti zo-
službi in obliki močnih, prvovrstnih
obrti in industrije inteligentnih moj-
strov in izurjenih pomočnikov. Zato
je edina prava pot, začeti od malega
drevesca, to je od vajenca, ter ga vo-
diti z umnimi nasveti v življenje. Pri
nas je vzgoja obrtne in trgovske omla-
dine še več ali manj v povojih. Radi
tega bi bilo želeli, da se obrnemo na
»Radišino« pot. »Radišina« propagan-
da dela je tudi pri nas nad vse po-
trebna. Posnemajmo Hrvate v onih
dobrih stvareh, v katerih se zastajamo
za njimi.

= **Dovoljen izvoz konj.** Ministrski
svet je dovolil izvoz 2000 lahkih konj.
Ministrstvo poljoprivrede določi, iz ka-
terih krajev se smejo prodati ti konji.

= **Oskrba z domačo soljo.** Ministrski
svet je razpravljal danes o tem, kako
bi se oskrbela država izključno s soljo
lastnega proizvoda, ker imamo na
Kreku pri Tuzli saline, ki lahko dajejo
toliko soli, da bo z njo krita potreba
za celo državo.

= **Volitev ljubljanskega občinskega a-
grarnega odbora za barje.** V nedeljo dne
17. aprila 1921, ob dveh popoldne, se vr-
ši v šoli na Barju volitev v občinski agrar-
ni odbor. Pravico voliti v ta odbor imajo
vsi oni interesi iz Črne vasi, Ilovice,
Hauptmance, Ižanske ceste itd., ki so
vpisani v ta volilni imenik. Člani, vpisa-
ni v I. in 2. kategoriji, tvorijo prvo vo-
lilno skupino in volijo po enega odbor-
nika in vsakih 10 v imeniku vpisanih vo-
lilcev. 3. 4. in 5. kategorija v tozadev-
nem imeniku ni zastopana.

= **Ljubljanska mestna pota in stradoni**
se oddajo potom javne dražbe v zakup,
in sicer: na Ilovice, Hauptmanci in Črni
vasi v nedeljo dne 17. aprila 1921. ob 4.
uri popoldne pri šoli na Barju; v Trnov-
skem predmestju dne 25. aprila 1921. ob
10. uri popoldne pri mitnici na Opekarski
cesti, travniki na ljubljanskem Gradu pa
dne 28. aprila 1921. ob 10. uri popoldne
na Gradu. — Podrobnosti zaradi košnje
teh parcel se izvedo ob uradnih urah pri
gospodarskem uradu mestnega magistra-
ta.

= **Slovensko trgovsko društvo »Mer-
kur«** naznanja svojim članom, da priredi
v prihodnjih dneh tečaj o carini, setavlja-
nju deklaracij itd. Tečaj bo trajal pribli-
žno 14 dni. Trgovce in trgovske nastav-
ljence, ki se nameravajo tega tečaja ude-

ležati, prosimo, da prijavijo svojo udelež-
bo društvu »Merkur« pisмено ali ustne-
mo do ponedeljka dne 18. t. m. Društvo
pisarna: Gradišče 17/I. G. člane og oza-
jamo na veliko važnost tega tečaja in jih
vabimo, da se v čim večjem številu pri-
glase. Pričetek in kraj tečaja bom pra-
včasno objavili.

= **Jugoslavija in kmetijska razstava v**
Pragi. Gospodarsko-financični minist-
rski svet je — kakor smo že po-
ročali — na predlog ministra za kmetij-
stvo dovolil za udeležence kmetijske raz-
stave v Pragi podporo v znesku 480.000
kron. Podpora je namenjena kmetovalcem
vse naše države. Od Slovencev je bo de-
ležno kakih 30 kmetovalcev in nekaj kme-
tijskih strokovnjakov, v prvi vrsti takih,
ki delujejo na prosvetnem polju. Vsi ude-
leženci imajo tudi prosto vožnjo na vseh
naših železnikah.

= **Prost avoz mineralnih olj.** Glasom
razpisa ministrstva za prehrano, in ob-
novno dežel z dne 5. aprila 1921., št. 997.
O. M. U., so dovolitve za uvoz mineral-
nih olj iz inozemstva ukinjene. Odslej
sme vsakdo, ki se izkaže, dainja pro-
tokolirano firmo, ter da je plačal predpi-
sani davek, uvažati mineralna olja brez
privolitve imenovanega ministrstva, ozi-
roma njegovih odsekov.

= **Vporaba starih živinskih potnihi lis-
tov.** Vsled odredbe ministrstva za finan-
ce je vporaba starih živinskih potnihi
listov brezpogojno prepovedana. V bo-
doče se smejo izdajati le novi živinski
potni listi, ki so kolkovani.

= **Energična akcija proti mesarjem v**
Zagrebu. V Zagrebu se pripravlja ener-
gična akcija proti mesarjem, ki nočejo
prodajati govejega mesa. Vsem mesar-
jem, ki ne bi do dne 18. t. m. prišli zo-
pet prodajati govedino, bodo odvzeti lo-
kali.

Borza 14. aprila

Zagreb, devize: Berlin 228.50—229,
Milan 675—680, Newyork 142, Praga 190-
200, Svica 2490, Dunaj 23—23.05, Pariz
1012—1015, Budimpešta 51.25, London
560—561. Valute: dolarji 139—139.50,
avstrijske krone 22.50—23, rublji 75—84,
češke krone 193, franki 1010, marke 224-
227, lire 600—605, leji 225—227, turške
zlate lire 500. Blagovna borza: oves
420—480, kuruza 140—155.

	denar	blago
Banka za Primorje	930	940
Hrvatska eskomptna banka	1520	1540
Jugoslavenska banka	580	617
Ljubljanska kreditna banka	950	960
Eksploatacija drva	1650	1900
Splavonja	1270	1275
Srpska banka	760	755
Trgovsko-obrtna banka	405	410
Jadranska banka	2000	2100
Gutman	1400	1450
Prastediona	10000	10150
Narodna šumska industrija	760	765
Rečka pučka banka	450	460
Banka Brod na Savi	385	290
Narodna banka	635	645
Ljublj. strojne tov. in liv.		830

Beograd, valute: dolarji 35.10—
35—20, funti 137—138, franki 248—250,
lire 168—170, leji 57—57.50, levi 42.50—
43.50, marke 56.50—57, češke krone 48—
49, avstrijske krone 6—6.40, napoleonon-
dori 118—119. Devize: London 140—
140.50, Pariz 251—255, Zeneva 615—620,
Berlin 57—57.50, Praga 50—50.50, Dunaj
5.85—5.90, Milan 169—170.

Dunaj, devize: Berlin 993—999, Zürich
10.775—10.825, Budimpešta 224.25—
226.25, London 2460—2490, Milan 3025—
3045, Praga 862—868, Newyork 627—631,
Varšava 76.50—78.50, Pariz 4415—4445,
Sofija 735—745, Zagreb 434.50—438.50.
Valute: marke 906—1002, francoski fr.
4420—4460, švicarski franki 10.675—10.725,
ogrške krone 220—222, dinarji 1724—1744,
lire 3020, funti 2440—2460, poljske mar-
ke 81.50—83.50, češkoslov. krone 860.50-
861.50.

20.000 kg prima angleškega kri stal. boraksa

v vrečah po 100 kg bruto za neto, sacarinjeno, od skladišča Ljubljana ital. Lir 4.80, pri nadrobni oddaji Lir 5.—, event. tudi v SHS valut. Vpraša se pri: COLONIALE OLAN-DESE, TRST. 636 10-3

DRAGO BESELJAK
Anončni in Informačni zavod, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 6.

109 **Iščeta se** 664 2-1
dva mlinarska vajenca

za trgovski mlin. Plača po dogovoru. Event. se sprejme tudi mlinarski pomočnik. Ponudbe na Anončni zavod DRAGO BESELJAK, Ljubljana.

Hiša
z mesarijo, inventar, hlev, gospodarsko poslopje, klet, pralna kuhinja, klavnic, ledenik itd. na periferiji Ljubljane

se prodá.
Ponudbe pod „Stanovanje takoj“ na Anončni zavod DRAGO BESELJAK, R/83 Ljubljana. 673 2-1

Amerikansko strojno olje

Olje, lahko, za vretena;
olje za transmisije;
olje, strojno za poljedelske stroje;
olje, strojno za težke stroje;
olje za avtomobile, lahko;
olje, izredno težko;
olje za cilindre;
olje proti prahu. 57 104-69

Glavna zaloga:
Medić, Rakove & Zankl, d. z o. z.
prej A. Zankl novi sinovi.

Prostovoljno gasilno društvo v Brežicah naznanja tužno vest, da je naš velezaslužni član in načelnik Posavske gasilske župe, tovariš

Anton Haller

v sredo zvečer smrtne ponesrečil.
Pogreb pokojnika se vrši v soboto, dne 16. aprila ob 15. uri v Brežicah.

V Brežicah, dne 13. aprila 1921.

676 **Prostovoljno gasilno društvo Brežice.**

Posavska gasilska župa naznanja vsem bratskim društvom, da je njen neutrudljiv načelnik, tovariš

Anton Haller

na službeni poti smrtne ponesrečil.
Pogreb pokojnega se vrši v soboto, dne 16. t. m. ob 15. uri v Brežicah.

V Brežicah, dne 13. aprila 1921.

674 **Posavska gasilska župa.**

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Guma za otroške vozičke se dobi poceni in kolesa prevlači z gumo David Walz, v barakah nasproti obrtne šole. 671 2-1

Drva, suha, cepljena, se dostavljajo v dobi po najnižjih dnevni cenah pri znani trdki **ALEKSANDER OBLAT**, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 28. Razpošiljajo se po povzetju po vsem kraljestvu. 627 3-3

Sukanec

čimnate vezalke za čevlje, kvačkane, dišeče mlo, glavniške za česanje, otroške sesalke, žilce in vilice iz aluminija priporoča 641 3-2

Osvald Dobeic, Ljubljana
Sv. Jakoba trg 9.

Čevlji

vseh vrst, moški, ženski in otroški, se dobe po najnižjih dnevni cenah pri znani trdki **ALEKSANDER OBLAT**, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 28. Razpošiljajo se po povzetju po vsem kraljestvu. 627 3-3

Kupi se se dobi ohranjena decimálna tehtnica, ki potegne do 5 kilogramov.

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
— inseriraj v „Jutro“

Cigaretni papir

Ollesoban „Ptič“ 100, Abadie, Altessa, Club 100, v knjigah, nadalje stročnice Jakobi, Lemo in Radika priporoča 642 3-2

Osvald Dobeic, Ljubljana
Sv. Jakoba trg 9.

Notarski kandidat

se takoj sprejme pri notarju dr. Karlu Schmidingerju v Ljubljani. Pogoji po dogovoru. 656

Sklicujte se pri svojih naročilih na oglase v „Jutro“!

Cela zaloga čevljev se radi opustitve tega predmeta skupno po fakturni ceni proda. Naslov pove uprava „Jutra“. 656 5-1

Ljubljana, Kolodvorska ulica 18.

IVO PREMIER
se dobe najceneje pri trdki

Vabilo na subskripcijo

novih delnic Strojnih tovarnen in livaren d. d., Ljubljana.

Dovoljujemo si Vam naznaniti, da je upravni svet sklenil na podlagi pooblastila občnega zbora provesti zvišanje delniške glavnice

od K 10.000.000.— na K 15.000.000.—,

z izdajo 12.500 novih delnic po K 400.— nom. v skupnem znesku K 5.000.000.—,

katere glavnicu se bo porabilo v prvi vrsti za zgradbo nove zvonarne in sploh za razširitev obrata.

Občnemu zboru se bode predlagala za l. 1920. 7% dividenda, kar dokazuje primerno rentabiliteto v podjetje naloženega kapitala.

Javna subskripcija se vrši pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi treh starih po eno novo delnico po K 600.— tel. quel, ki se morajo takoj pri podpisu polno vplačati.
2. Novi delničarji dobe delnice po K 850.— tel. quel, ki se morajo takoj pri podpisu polno vplačati.
3. Nove delnice so deležne čistega dobička za leto 1921. ter opremljene s kuponom za leto 1921.
4. Subskripcija se vrši od 15. do 25. aprila 1921., in sicer pri:
 - a) Jadranski banki, i. s. pri podružnicah: Ljubljana, Kranj, Celje, Maribor, Zagreb, Beograd, Sarajevo, Split;
 - b) Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani ter pri podružnicah Ptuj in Brežice;
 - c) Zadrugi zvezi v Ljubljani;
 - d) Zadrugi zvonarnah v Ljubljani, župnišče sv. Jakoba.
5. Za nedodeljene delnice vplačani zneski se povrnejo subskribentom takoj po izvršeni dodelitvi brez obresti.
6. Reparticijsko delnic si pridržuje upravni svet po končanem subskripcijskem roku.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1921.

Strojne tovarne in livarne, d. d. v Ljubljani.

Vinko Majdič l. r., predsednik.